

een Mening om, at Commissionen eller rettere Landmaaleren dert har overvurderet dens Bestaendighed. — Arvesæsterne have tidligere flere Gange andraget hos Finantsministeriet om Nedsættelse i disse høie Afgifter. For at begrunde en af disse Ansøgninger lod endeel Huusmænd i Bodilskerfogn. deres Lodder bonitere paa lovlig Maade, som medfølgende Boniteringsforretning udviser (Bilag 3). Grundet paa denne Bonitering, har Landinspecteur Lind nu udregnet, hvad Havreafgiften vilde beløbet efter Commissionens Vedtagelse af 1 Tønde Havre pr. Tønde Land boniteret Jord til Tødt 8, og efter Bilag 4 vil det sees, at Afgiften vilde være bleven over $\frac{1}{3}$ mindre, naar Boniteringen havde været foretaget paa almindelig og lovlig Maade, idet Havreafgiften for de paagjældende 25 Fæstelodder, der boniteredes, maasvares med 49 Td. $\frac{1}{4}$ Skp. $\frac{1}{4}$ Fdkr., men skulde kun have svaret 31 Td. 6 Skp. $\frac{1}{4}$ Fdkr. De vedkommende Arvesæstebreve ligge hos de andre, som senere paaberaabes.

Det synes ogsaa, som om Autoriteterne selv have erkjendt, at Afgiften var for høit ansat, thi paa Førestilling og Forslag af Bornholms Amtsforvalter resolverede Ministeriet under 24de Februar 1862, at den af Commissionen ansatte Havreafgift nedsattes til om trent det Halve paa de saakaldte isolerede Lodder, som nu agtedes bortarvesæstede ved Auction. (Bilag 5). Men uagtet denne Afgifts-nedsættelse viste det sig, at Salget dog gif meget treveitt. Tre Lodder i Bodilskerfogn var det endogsaa umuligt at faae Bud paa, og først efterat den nedsatte Afgift paa disse Lodder atter var nedsat til $\frac{1}{3}$ Deel af den af Commissionen oprindeligt ansatte, lykkedes det at faae dem bortarvesæstede.

Nu kunde man undres over, at Fæsterne af de tidligere Lodder gif ind paa at tage den tilstødende raa Jord i Arvesæste mod den dobbelte Afgift. Aarsagen laa deri, at de meente sig tvungne til det, naar de ikke vilde være af med den ældre opdyrkede Jord. Uagtet det nemlig som meddeelt skulde ifølge Instruxen være en frivillig Sag, hvortid Fæsterne vilde modtage denne raa Jord i Arvesæste eller ikke, vilde flere bevidne, Bilag 6, at Commissionen truede dem med, at hvis de ikke toge den, saa vilde den opdyrkede Jord, der var indtaget mere, end Fæstebrevet lod paa, strax blive frataget dem, og Andre paaftaae endogsaa, der blev sagt, at man ved Fæsteledighed endvidere vilde tage den hele Fæstejord fra dem og alene levie dem Huset til Fraskytning. Da de fleste Fæstere havde Gjæld, hvorfor den indtagne Jord, som allerede factiss i mange Tider var betragtet som et Slags Arvesæste, var sat i Pant, kunde de ikke give Slip paa noget af den opdyrkede Jord, om ogsaa denne var større, end Fæstebrevet lod paa. De Færreste vidste desuden Rede paa, hvormeget eller hvortid der var af mere indtaget Jord, og Alle havde jo sat deres Eid til og deres Kraft paa den Jord, de havde, og som de derfor ikke vilde være af med. Naar saa dertil kommer, at den raa Jord tilbødes dem uden Kjøbsum, og at det varede en Aarække, forend den fulde Afgift indtraadte, saa er det let forklarligt, at de foretrak at gaae ind paa de haarde Arvesæstevilkaaer, især naar man veed, hvor let Almuen i Almindelighed er til at skyde Fremtiden fra sig, stolende paa: den Tid, den Sorg.

Til Oplysning om Arvesæsteafgifternes Størrelse have vi samlet optegnet 56 Stykker Arvesæstebreve (Bilag 7), hvoraf dog de 2 ere tilbagehentede af Eierne. Vi kunde samlet mange flere, men ansee disse, der ere samlede fra forskjellige Egne her paa Den, tilstrækkelige til at give et Billede af Forholdet. — I de følgende Beregninger have vi lagt det paa Lodderne hvilende Hartkorn til Grund, fordi Hartkornet, efter Meddelelse fra den gamle Landinspecteur Lind, der saa nøie kender de bornholmske Forhold, „staaer i samme Forhold over hele Bornholm og betegner ligesaavel paa Lyngen og Udmarkerne som paa Indmarkerne Sordernes Skatteevne“ (Bilag 8 a).

Efter den Arvesæsteskjøderne hoslagte Optegnelse indeholde de nævnte 56 Arvesæsteskjøder, for den raa Jords Vedkommende, et Hartkorn af c. $9\frac{3}{4}$ Tønder, med en aarlig Afgift af 191 Td. Havre. Benytte vi de 5 sidste Aars Capitelstart, saa er Middeltarten paa 1 Td. Havre 3 Rd. 2 Mk. 5 Sk. Arvesæsteafgiften af de 56 Lodder andrager der-